

2.9.2016

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@minedu.fi

Opetushallitus
Hakaniemenranta 6
00530 Helsinki
kirjaamo@oph.fi

AMMATILLINEN TOISEN ASTEEN KOULUTUS JA TYÖSSÄOPPIMINEN SÄHKÖALALLA

Me allekirjoittaneet sähköalan järjestöt esitämme mitä vakavimman huolestuneisuuden tilanteesta, johon ammatillisen toisen asteen koulutuksen reformi on johtamassa sähköalalla.

Sähköalan yritykset kantavat entuudestaan poikkeuksen suuren osan työvoiman koulutuskustannuksista

Sähköalan ammatillinen koulutus on vaativaa. Alan työtehtävissä vaaditaan sekä hyvää tietopohjaa että harjaantuneita kädentaitoja. Monet perustaidoista ovat sellaisia, ettei niiden turvallinen opiskelu ole mahdollista kuin jatkuvasti valvotussa ja erityisratkaisuin varustetuissa oppimistiloissa. Tästä näkökulmasta koulutuksen painopisteen siirtyminen työssäoppimiseen on alallamme erityisen ongelmallista.

Alan toisen asteen ammatillisen koulutuksen ja alan perustutkinnon suorittanut henkilö ei valmistuessaan ole oikeutettu tekemään itsenäisesti sähköalan työtä.

Sähköturvallisuussäädösten mukaan henkilöllä tulee olla valmistumisensa jälkeen vähintään yhden vuoden kokemus sähköalan töistä sähköalan ammattilaisen valvonnassa ennen kuin hän saavuttaa oikeuden itsenäiseen työskentelyyn (KTMP 516/1996). Tältä osin on käytännössä kyse pakollisesta jatketusta työssäoppimisesta, jonka ajalta yritykset maksavat palkkaa opiskelijalle.

Alan yritykset ovat siten jo tähän saakka osallistuneet poikkeuksellisen mittavalla kustannus- ja henkilötyöpanoksella uuden ammattityövoiman kouluttamiseen alalle. Toisen asteen ammatillisen koulutuksen suorittamiseen liittyvän työssäoppimisen määrän lisääminen sysää alan työvoiman koulutusvastuuta ja -kustannuksia yhteiskunnalta yhä enemmän alan yrityksille, vaikka alan yritysten panostus työvoimakoulutukseen on ollut entuudestaan jo paljon muita toimialoja suurempi.

Puutteet teoriaopetuksessa ja opiskelijan varusteissa työssäoppimista toteutettaessa

Ammatillisen perustutkinnon tulisi antaa riittävät teoreettiset valmiudet ja osaamisen sähköpätevyys 2:n (KTMP 516/1996) saamiseen. Tämä on huomioitu opetussuunnitelman

2.9.2016

valtakunnallisia perusteita laadittaessa. Lähiopetustuntimäärien aletessa nykytasolle tähän tarvittavan teoriaosaamisen hankkiminen ei pääsääntöisesti ole mahdollista.

Opiskelijat eivät myöskään saavuta ennen työpaikoilla toteutettavan työssäoppimisen alkamista sellaista työ-, sähkö- ja sähkötyöturvallisuusosaamista, jota oppilaan ja työmaan työntekijöiden turvallisuus työssäoppimisen aikana edellyttää. Tämä aiheuttaa ongelmia työssäoppimistilanteissa, kun opiskelijaa ei voida osoittaa tehtäviin, joita hänelle oli alun perin suunniteltu osoitettavaksi ja joiden tekeminen olisi ollut hyödyllistä tai peräti välttämätöntä opiskelijan oppimistavoitteiden toteutumisen kannalta.

Työssäoppimiseen työpaikoille saapuvilla opiskelijoilla ei ole kaikissa tapauksissa riittävää suojavaatetusta eikä turvakenkiä. Ellei opiskelija ole ennen työssäoppimisen alkamista suorittanut hyväksytysti sähkötyöturvallisuustutkintoa, ei hän voi työskennellä sähköasennustyömaalla. Useat tilaajat vaativat kaikilta työmaalla olevilta työturvallisuuskortin. Kortin puuttuminen estää opiskelijan pääsyn työmaalle. Opiskelijan ja työssäoppimisen toteutumisen kannalta ongelmana on myös se, että oppilaitokset eivät kaikissa tapauksissa maksa työssäoppijoille matkakulujen korvauksia työmaille eivätkä korvaa opiskelijoiden ateriakustannuksia. Kaikkien edellä mainittujen seikkojen saattaminen asianmukaiselle tasolle edellyttäisi taloudellisia lisäpanostuksia ja huomiota yhteiskunnalta.

Alan yritysten voimavarat eivät mahdollista työssäoppimismäärien lisäämistä

Alan työssäoppimispaikat ovat suurelta osin pienyrityksissä, joilla ei ole mahdollisuuksia eikä edellytyksiäkään hoitaa ja kantaa vastuuta alan perusasioiden opettamisesta. Sähköasennustyömailla, joilla työssäoppiminen tapahtuu, työskentelee pääsääntöisesti alle kolme työntekijää. Työmaan töiden eteneminen ei mahdollista suuressa mitassa tapahtuvaa opiskelijan ohjaamista. Nykyisen 20 viikkoa käsittävän työssäoppimisen järjestäminen on yritysten resurssien ylärajoilla, eikä työssäoppimismäärän kasvattaminen ole alaa kokonaisuutena tarkastellen mahdollista. Viittaamme tältä osin lisäksi kirjeen ensimmäisessä jaksossa esittämäämme.

Alan opetus ajautuu umpikujaan, mikäli opetussuunnitelma rakentuu sille, että työssäoppimista lisätään nykyisestä 20 viikosta ja opiskelijat hankkivat ammatillisen osaamisen perusvalmiudet nykyistä enemmän yrityksissä työssäoppimisen kautta.

Työssäoppimisen kautta tapahtuva opiskelu luo valmiuksia vain niihin työtehtäviin, joita opiskelijalle voidaan tuolloin kussakin yrityksessä tarjota. Tämä on sidoksissa yrityksen senhetkiseen tilauskantaan ja työkohteiden kulloiseenkin rakennusvaiheeseen. Yritykset eivät pääsääntöisesti kykene järjestämään opiskelijoille työssäoppimisen aikana työtehtäviä kaikista niistä järjestelmistä, joiden opiskelu sisältyy opetussuunnitelmaan. Tällöin on väistämättä seurauksena se, että opiskelijan ammatilliseen perusosaamiseen jää merkittäviä, myös turvallisuuteen liittyviä aukkoja.

Tämän vuoksi opiskelijan perusosaamisen opetuksen tulee mielestämme tapahtua oppilaitoksessa. Työssäoppimisen tulee painottua vain käytännön työtaitojen ja työelämätaitojen harjaannuttamiseen.

2.9.2016

Alan koulutuksen rahoitusta lisättävä tai opetussuunnitelmaa muutettava

Allekirjoittaneet järjestöt katsovat, että sähköalan ammatillisen toisen asteen opiskelijoiden yksikkökohtaista rahoitusta tulee selkeästi lisätä niin, että opetussuunnitelmien mukainen opetus voidaan turvata oppilaitoksissa, ja alalle saadaan ammattitaitoista, maan korkean sähköturvallisuustason ylläpitävää työvoimaa.

Esitämme, että opetus- ja kulttuuriministeriö tai opetushallitus saattaa tämän kirjelmämme sähköalan toisen asteen ammatillista koulutusta järjestävien oppilaitosten tietoon ja käy oppilaitosten kanssa keskustelua kirjeessä esiintuomistamme seikoista alan koulutuksen kehittämiseksi. Olemme omalta osaltamme valmiit osallistumaan koulutuksen kehittämisestä käytävään keskusteluun.

Lisätiedot

Järjestöpäällikkö Arto Saastamoinen, Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry,
puhelin 09 5476 1418, arto.saastamoinen@stul.fi.

Yhteistyöterveisin

Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry

Olli-Heikki Kyllönen
Toimitusjohtaja

Sähkötekniset työnantajat STTA ry

Esa Larsen
Toimitusjohtaja

Sähköalojen ammattiliitto ry

Tero Heiniluoma
Puheenjohtaja